

Dato: 15.09.2022 Arkivkode: N-700 Bilag nr: Arkivsak ID: 22/11701 J.post ID: 22/175729
Saksansvarlig: Arthur Wøhni
Saksbehandler: Arthur Wøhni

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Formannskapet	21.09.2022	146/22

NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet – høringsuttalelse

Formannskapet-21.09.2022- 146/22

Vedtak:

Bærum kommune viser til Strømnettutvalgets utredning NOU 2022: 6 - Nett i tide - om utvikling av strømmettet og avgir slik høringsuttalelse:

1. Bærum kommune mener prinsipielt at kabling skal vurderes ikke kun som unntakstilfelle, men som reelt alternativt i alle områder der kabel vil redusere samlet belastningene for bebyggelse og nærmiljø i forhold til luftsspenn . Dette må gjelde også for 300 og 420 kV høyspentledninger som går gjennom og over områder med høy befolkningstetthet. Prinsippet skal gjelde for anlegg som skal rehabiliteres/utvides og for nye anlegg. Valg av løsning skal gjøres ut fra en helhetlig samfunnsøkonomisk vurdering. Valgt løsning finansieres som hovedregel over nettleien.
2. Bærum kommune støtter forslaget om presisering at kabling kan vurderes der dette kan finansieres av nyttehavere. Presiseringen bør gis et tillegg knyttet til at nyttehaverbidrag kan utgjøre en del av finansieringen. Dette kan gjøres gjennom presisering «kabling er med- finansiert helt eller delvis av nyttehavere ...»
3. Bærum kommune støtter at det bør utarbeides bedre veiledere for hvordan samfunnsøkonomiske analyser skal utføres, men vil påpeke at utvalget her beskriver en for snever innramming av hva dette skal omfatte. Samfunnsøkonomiske analyser for nettkonsesjoner bør følge samme faglige kriterier som tilsvarende analyser i transportsektoren har.
4. Bærum kommune vil påpeke at det er en svakhet at utvalget ikke utreder nærmere modeller for å kunne innhente grunneierbidrag knyttet til medfinansiering av kabelalternativer. Bærum kommune viser til pågående lovarbeidet om endringer i Plan og bygningsloven og ber departementet vurdere om områdemodellen kan utvides til også å omfatte private kostnadsbidrag for omlegging av elektrisk anlegg.
5. Bærum kommune vil også anbefale OED å se nærmere på det «Fornebumodellen» for avtale baserte grunneierbidrag til store infrastrukturtiltak.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Bærum kommune viser til Strømnettutvalgets utredning NOU 2022: 6 - Nett i tide - om utvikling av strømmettet og avgir slik høringsuttalelse:

1. Bærum kommune mener prinsipielt at kabling skal vurderes ikke kun som unntakstilfelle, men som reelt alternativt i alle områder der kabel vil redusere samlet belastningene for bebyggelse og nærmiljø i forhold til luftspenn . Dette bør gjelde også for 300 og 420 kV høyspentledninger som går gjennom og over områder med høy befolkningstetthet.
2. Bærum kommune støtter forslaget om presisering at kabling kan vurderes der dette kan finansieres av nyttehavere. Presiseringen bør gis et tillegg knyttet til at nyttehaberbidrag kan utgjøre en del av finansieringen. Dette kan gjøres gjennom presisering «kabling er med- finansiert helt eller delvis av nyttehavere ...»
3. Bærum kommune støtter at det bør utarbeides bedre veiledere for hvordan samfunnsøkonomiske analyser skal utføres, men vil påpeke at utvalget her beskriver en for snever innramming av hva dette skal omfatte. Samfunnsøkonomiske analyser for nettkonsesjoner bør følge samme faglige kriterier som tilsvarende analyser i transportsektoren har.
4. Bærum kommune vil påpeke at det er en svakhet at utvalget ikke utreder nærmere modeller for å kunne innhente grunneierbidrag knyttet til medfinansiering av kabelalternativer. Bærum kommune viser til pågående lovarbeidet om endringer i Plan og bygningsloven og ber departementet vurdere om områdemodellen kan utvides til også å omfatte private kostnadsbidrag for omlegging av elektrisk anlegg.
5. Bærum kommune vil også anbefaler OED å se nærmere på det «Fornebumodellen» for avtale baserte grunneierbidrag til store infrastrukturtiltak.

SAKEN I KORTE TREKK

Bakgrunn

Olje- og energidepartementet ber i brev av 14. juni 2022 om innspill til Strømnettutvalgets utredning [NOU 2022: 6 - Nett i tide - om utvikling av strømmettet](#). Høringsfristen er 1.oktober 2022.

Mandatet for utvalget siteres:

«Kraftforsyningsikkerhet, elektrifisering, næringsutvikling og utbygging av ny kraftproduksjon er avhengig av et godt utbygget strømmett og god fremdrift i nettutviklingen. Elektrifisering er et sentralt tiltak for å nå våre klimamål ved at fossile brensler erstattes med elektrisk kraft og er nødvendig for å oppfylle Klimaplanen for 2030 (Meld. St. 13) og målene om reduserte klimagassutslipp og omstilling til et lavutslippssamfunn i 2050.

Samtidig innebærer nye kraftledninger ofte omfattende og inngripende tiltak som kan være omstridte og konfliktylte. Virkningene for bl.a. naturmangfold, landskap, friluftsliv, lokalsamfunn og reindrift medfører

behov for grundig saksbehandling med tett involvering både lokalt, regionalt og sentralt. I tillegg innebærer investeringer i strømnettet betydelige kostnader som brukerne av nettet må betale. Både nettselskapene og energimyndighetene opplever stor pågang fra aktører som ønsker rask tilknytning til nettet. Utgangspunktet er gjerne planer om næringsutvikling og verdiskaping basert på bruk av fornybar energi. Samtidig tar det tid å utvikle, konsesjonsbehandle og gjennomføre investeringer for å øke kapasiteten i strømnettet. Det er behov for å utrede om systemet for nettutvikling er godt nok tilpasset dagens virkelighetsbilde, med stor pågang av mange aktører som ønsker å etablere seg raskt og med stort kraftforbruk.»

Utvalget har særlig vurdere tre overordnede temaer:

Tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg (ledetid).

Prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømnettet i en tid med stor usikkerhet om forbruksutviklingen.

Mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt

Kommunedirektørens vurdering:

Kommunedirektøren viser til at viktig å oppgradere og utvikle det overordnede kraftnettet til å kunne sikre nok strøm og stabil strømforskying i årene som kommer.

NOU viser til at kraftforsyningssystemet i hovedsak fungerer etter hensikten, men at det er forbedringsmuligheter som utvalget går relativt grundig inn på. Kommunedirektøren viser til at mange av forslagene knytter seg til spesifikke forhold rundt kraftforsyningsregimet som kommunen i liten grad er i inngrep med. Kommunedirektøren har derfor valgt å ikke kommentere disse delene av NOUen ytterligere.

Forvaltning og utbygging av det overordnede kraftnettet i i hovedsak et statlig ansvar. Behandling av ledningstraseer og kraft og nettanlegg er unntatt behandling etter plan og bygningsloven. Kommunene har derfor liten innflytelse på valg som gjøres, men er henvist som hørings/innsigelsesmyndighet knyttet til konsesjonsbehandlinger

Kommunedirektøren viser til at Bærum kommune har gjort seg en del erfaring knyttet både til den pågående konsesjonssaken om [ny 420 Kv -forbindelse Hamang –Smestad](#) og tidligere konsesjonssak [Hamang transformatorstasjon](#) . Utfra disse erfaringene vil kommunedirektøren omtale tre forhold spesielt:

1. kabelpolicy
2. bruken av samfunnsøkonomiske analyser
3. muligheten til å innhente grunneierbidrag

1. Kabelpolicy

I kapittel 13.6.4 har utvalget vurdert det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget for kabel som alternativ til luftledning, og anbefaler på bakgrunn av dette ingen vesentlige endringer i de nasjonale retningslinjene for når kabel skal vurderes, utredes og velges. Utvalget foreslår at gjeldende retningslinjer for kabel som alternativ til luftledning i all hovedsak videreføres.

Dette innebærer at prinsippene for bruk av kabel fortsatt bør være gradvis mer restriktive med økende

spenningsnivå, fordi både naturinngrep, kostnader og ulemper for kraftsystem og forsyningssikkerhet ved kabling, øker med høyere spenningsnivå.

Utvalgets forslag til språklige og innholdsmessige endringer fra dagens retningslinjer står i kursiv:

1. *Ledninger i distribusjonsnett, med spenning til og med 22 kV skal som hovedregel bygges som jordkabel, unntatt der naturgitte forhold tilsier at kabling gir betydelige naturinngrep og/eller betydelige ekstrakostnader, i tråd med vilkåret i dagens områdekonsesjoner.*
2. *Ledninger i regionalnettet, med spenning høyere enn 22 kV til og med 132 kV, skal som hovedregel bygges som luftledning. Jord- eller sjøkabel kan vurderes dersom:*
  1. *luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som ved kryssing av sjø eller der den kommer nærmere bebyggelse enn tillatt etter gjeldende lover og forskrifter*
  2. *luftledning vil gi særlig store ulemper for bomiljø og nærfriluftsområder der det er knapphet på slikt areal, eller der kabling gir særlige miljøgevinster*
- *kabling kan gi en vesentlig bedre totaløsning, alle hensyn tatt i betraktning, for eksempel der alternativet ville vært en innskutt luftledning på en kortere strekning av et kabelanlegg, eller ved at jordkabel inn og ut av transformatorstasjoner kan vesentlig redusere samlet belastning for bebyggelse og nærmiljø*
- *kabling av eksisterende regionalnett kan frigjøre traseer til ledninger på høyere spenningsnivå for å oppnå en vesentlig bedre trasé med vesentlig mindre negative virkninger for ledningen med høyere spenningsnivå*
- *kablingen er finansiert av nyttehavere med det formål å frigjøre arealer til for eksempel boligområder eller næringsutvikling, samtidig som bruk av kabel er akseptabelt ut fra andre hensyn*
3. *Transmisjonsnettet på 300 og 420 kV spenning skal bygges som luftledning, men kabel kan vurderes i følgende unntakstilfeller:*
  3. *der luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, som for eksempel i byer og ved kryssing av større sjøområder*
  4. *dersom ekstrakostnaden for kabling av en begrenset delstrekning kan forsvares med at det gir særlige miljøgevinster sammenliknet med luftledning, og/eller en begrenset strekning med kabling kan gi en vesentlig bedre totaløsning alle hensyn tatt i betraktning*
  5. *kablingen er finansiert av nyttehavere med det formål å frigjøre arealer til for eksempel boligområder eller næringsutvikling, samtidig som bruk av kabel er akseptabelt ut fra andre hensyn*

Bærum kommune mener prinsipielt at kabling skal vurderes ikke kun som unntakstilfelle, men som reelt alternativt i alle områder der kabel vil redusere samlet belastningene for bebyggelse og nærmiljø i forhold til luftspenn . Dette bør gjelde også for 300 og 420 kV høyspentledninger som går gjennom og over områder med høy befolkningstetthet.

Bærum kommune støtter forslaget om presisering at kabling kan vurderes der dette kan finansieres av nyttehavere. Presiseringen bør gis et tillegg som knyttet til at nyttehaverbidrag kan utgjøre en del av finansieringen. Dette kan gjøres gjennom presisering «kabling er med- finansiert helt eller delvis av nyttehavere ...»

2. Bruken av samfunnsøkonomiske analyser.

Utvalget foreslår (kap. 6.7) at energimyndighetene utarbeider en sektorveileder for samfunnsøkonomiske analyser av nettiltak. Eksempler på temaer som bør inngå i en veileder, vil være at det utarbeides en omforent praksis/metode for hvordan nettselskapene på en systematisk måte kan vurdere nyttevirkninger av til-knytning av nytt og usikkert kraftforbruk, og at vurderinger rundt eventuell over-/underkapasitet må begrunnes med beregninger. Utvalget mener også at det i veilederen bør beskrives hvordan både prissatte og ikke-prissatte virkninger kan synliggjøres både i konsesjonssøknader og vedtak.

Bærum kommune støtter at det bør utarbeides bedre veiledere for hvordan samfunnsøkonomiske analyser skal utføres, men vil påpeke at utvalget her beskriver en for snever innramming av hva dette skal omfatte. Det er særs viktig at analysene også omhandler alternativverdier av annen bruk av arealer som kan realiseres ved at kraftlinjer legges i bakken fremfor i luftstrekk. Videre kvantifisering av tap av boligverdier ved valg av en løsning fremfor en annen. Begge disse forhold kan prissettes. Videre må også opplevelse av forringelse av natur og miljøopplevelser omtales og vektlegges.. Samfunnsøkonomiske analyser for nettkonsesjoner bør følge samme faglige kriterier som f.eks. tilsvarende analyser i transportsektoren har.

3. Muligheten av å innhente grunneierbidrag

Som nevnt over foreslår utvalget en presisering av at kabel kan vurderes der (mer-)kostnaden finansieres av nyttehavere. Utvalget drøfter ikke videre hvordan dette kan gjøres. Dette er en klar svakhet.

Kommunedirektøren vil påpeke at en moderne samfunnsutvikling må medføre en mer differensiert holdning til luft- og kabling hhv til utenfor og i bystrøk og folkerike kommuner med mye utbyggingsaktivitet og fortetting. Det spesielle tilfelle der eksisterende høyspentlinjer i luft skal fornyes gjennom urbane og tettbygde strøk burde vært gitt egen omtale. Strømnettutvalget har i liten grad forsøkt adressere dette nærmere.

Bærum kommune har gjennom innspill til konsesjonssaken for Hamang Smestad dokumentert at kabling av linja, vil kunne frigjøre store arealer til utbyggingsformål . Konservative estimater tilsier at verdiene av disse arealene kan være opp mot 4-500 mill.kr. Det er vilje til å gi grunneierbidrag for å oppnå en kabling som vil gi denne en merutnyttelse. Utfordringen er at prosessuelt er det krevende å få forpliktende avtaler om medfinansiering fra nyttehavere.

Utbyggingsavtaler etter plan og bygningsloven § 17 er vanskelig å benytte da slike avtaler knytter seg til gjennomføring av rekkefølgebestemmelser i vedtatte reguleringsplaner. Utbyggingsavtaler forutsetter også at kommunen er motpart i avtalene, dvs den som skal bygge anleggene som bidragene skal dekke. Videre er det ikke anledning til å bruke utbyggingsavtaler for å finansiere nødvendige tiltak (les kabling) som allerede er bygget. Dette betyr at kommunen ikke vil kunne innhente bidrag for kommende utbygginger som nyttiggjør seg kablingen.

Det pågår et lovrevisjonsarbeid knyttet til reglene om utbyggingsavtaler der det foreslås en områdemodell der det kan inngås bindende avtaler om grunneierbidrag til å løfte nødvendige infrastrukturtiltak i et område som kan sikre bidrag over opptil 20 år fremover. Vi vil anbefale OED å utrede om dette instrumentet kan være aktuelt for å innhente bidrag til også det overordnede kraftnettet.

Bærum kommune vil anbefale OED også å se nærmere på det vi vil kalle «Fornebumodellen» for grunneierbidrag til store infrastrukturtiltak. Modellen knytter seg til innhenting av grunneierbidrag til Fornebubanen som i sum utgjør ca. 6 mrd kr i bidrag. Avtalen er inngått mellom grunneier langs Fornebubanens trase og henholdsvis Viken fylkeskommune (for Bærum del) og Oslo kommune . Kort beskrevet sier avtalen at grunneier A vil bidra til Fornebubanen ved Viken/Oslo med x kr pr kvadratmeter bolig/næring vedkommende får tilregulert gjennom kommende reguleringsplaner som en følge av at Fornebubanen realiseres. Dette er ikke en utbyggingsavtale etter Pbl § 17 , noe som nylig også er bekreftet av [Kommunal og distriktsdepartementet](#) . Overført til f.eks Statnett kunne da de inngå bindende avtaler aktuelle grunneier i ledningstraseen om at grunneierene vil forplikte seg til å bidra med x kr pr kvm

bolig/næringsareal de vil kunne bygge som følge av at det velges kabel fremfor luftsspenn. Dette krever et regime hos anleggseier (Statnett) om å kunne innhente disse bidragene over tid. I Fornebumodellen forfall betaling ved rammetillatelser og innbetaling vil skje over opptil 20-30 år fremover. Det er selvsagt krevende å administrere, men ikke umulig. Bidragets størrelse vil være avhengig av hva kommunen godkjenner av reguleringsplaner i og langs kabletraseen. Modellen binder slik sett ikke kommunens reguleringsmyndighet.

Øvrige forhold.

Kommunedirektøren vil også kommentere en del andre forhold som er viktig for kommunen. Det vises her også til et arbeid som er gjort i Osloregionen interkommunalt politisk råd, som vil avgi en egen uttalelse som vil bli behandlet av rådet den 23/9-22. Innstilling er vedlagt .

Merknader til kapittel 11 - Konseptvalgutredning (KVU) og ekstern kvalitetssikring

Kapittel 11 handler om den spesifikke KVU-ordningen som reguleres av forskrift om ekstern kvalitetssikring.

Bærum kommune støtter forslaget om tidlig involvering av lokale og regionale myndigheter i KVU-prosessen. KVU-prosessen handler om å vurdere alternative konsepter og løsninger. Det er viktig at lokal kunnskap om situasjonen og fremtidige planer som kommunene har blir tatt med tidlig i utredningsprosessene.

Merknader til kapittel 13 - Utvalgets vurdering av tiltak for å redusere ledetiden (saksbehandlingstid)

Kapittel 13 tar for seg utvalgets vurderinger av tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg. I kapittel 13.4. Tidlig involvering og grundig forarbeid står følgende:

«Utvalget mener at kommunene bør informeres av nettselskapene om saker som berører dem, før de mottar saken på høring fra konsesjonsmyndighetene. Utvalget anbefaler at nettselskapene ser sine planer opp mot kommunenes arealplaner så tidlig som mulig, og vurderer eventuelle tilpasninger før konsesjonssøknad sendes.»

I kapittel 13.6.6 diskuteres om man skal overlate deler av ansvaret for behandlingen til kommunene eller miljømyndighetene. Utvalgets anbefaling er at beslutninger som gjelder kraftsystemet bør tas av energimyndighetene og ikke overlates til andre instanser. Utvalget påpeker samtidig at andre instanser har viktige roller som høringsparter i konsesjonsbehandlingen, og bidrar til gode løsninger for samfunnet som helhet

Bærum kommune støtter utvalgets vurderinger og anbefalinger om tidlig involvering av berørte kommuner for å få gode og effektive prosesser, og at nettselskapene ser sine planer opp mot kommunenes arealplaner så tidlig som mulig. Det støttes at NVE i veileder bør stille krav til nettselskapenes forarbeid og kontakt med berørte interesser i forkant av innsendelse av meldinger og konsesjonssøknader.

Bærum kommune støtter utvalgets vurdering om ikke å overføre ansvar som gjelder kraftsystemet til kommuner eller andre myndigheter, men vil understreke viktigheten av at kommunene involveres tidlig og før konsesjonsbehandlingen. Dette er viktig for å ivareta hensyn på et så tidlig tidspunkt som mulig, som for eksempel arealbruk i kommunene natur- og miljøhensyn og behov for nettkapasitet ved utbygging av ladeinfrastruktur.

Vedlegg:

Sak-62-22-Utkast-til-Osloregionens-horingssvar-NOU-2022-6

6032724

Behandlingen i møtet 21.09.2022 Formannskapet

Forslag fremmet av Kjell Maartmann-Moe, Ap (Fellesforslag Ap, H, Frp, V, MDG, Sp, R)

Endring andre periode: «bør» byttes med «må»

B) Tillegg: Prinsippet skal gjelde for anlegg som skal rehabiliteres/utvides og for nye anlegg.

C) Tillegg: Valg av løsning skal gjøres ut fra en helhetlig samfunnsøkonomisk vurdering. Valgt løsning finansieres som hovedregel over nettleien.

Votering:

Fellesforslaget fremmet av Kjell Maartmann-Moe (Ap) ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag 2-5 ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-21.09.2022- 146/22:

Vedtak:

Bærum kommune viser til Strømnettutvalgets utredning NOU 2022: 6 - Nett i tide - om utvikling av strømnettet og avgir slik høringsuttalelse:

1. Bærum kommune mener prinsipielt at kabling skal vurderes ikke kun som unntakstilfelle, men som reelt alternativt i alle områder der kabel vil redusere samlet belastningene for bebyggelse og nærmiljø i forhold til luftsspenn . Dette må gjelde også for 300 og 420 kV høyspentledninger som går gjennom og over områder med høy befolkningstetthet. Prinsippet skal gjelde for anlegg som skal rehabiliteres/utvides og for nye anlegg. Valg av løsning skal gjøres ut fra en helhetlig samfunnsøkonomisk vurdering. Valgt løsning finansieres som hovedregel over nettleien.
2. Bærum kommune støtter forslaget om presisering at kabling kan vurderes der dette kan finansieres av nyttehavere. Presiseringen bør gis et tillegg knyttet til at nyttehaverbidrag kan utgjøre en del av finansieringen. Dette kan gjøres gjennom presisering «kabling er med- finansiert helt eller delvis av nyttehavere ...»
3. Bærum kommune støtter at det bør utarbeides bedre veiledere for hvordan samfunnsøkonomiske analyser skal utføres, men vil påpeke at utvalget her beskriver en for snever innramming av hva dette skal omfatte. Samfunnsøkonomiske analyser for nettkonsesjoner bør følge samme faglige kriterier som tilsvarende analyser i transportsektoren har.
4. Bærum kommune vil påpeke at det er en svakhet at utvalget ikke utreder nærmere modeller for å kunne innhente grunneierbidrag knyttet til medfinansiering av kabelalternativer. Bærum kommune viser til pågående lovarbeidet om endringer i Plan og bygningsloven og ber departementet vurdere om områdemodellen kan utvides til også å

omfatte private kostnadsbidrag for omlegging av elektrisk anlegg.

5. Bærum kommune vil også anbefaler OED å se nærmere på det «Fornebumodellen» for avtale baserte grunneierbidrag til store infrastrukturtiltak.